

До

**членовете на научно жури,
определено с заповед № 5631/30.09. 2026г.
на Ректора на МУ-Пловдив**

РЕЦЕНЗИЯ

От Проф. д-р Бойко Костов Бонев, дм
Катедра „ Обществено дентално здраве “
Факултет по дентална медицина, МУ – София

Относно процедура за защита на дисертационен труд на **Д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова**, редовен докторант в к-ра „Социална медицина и обществено здраве“, ФОЗ; МУ-Пловдив; на тема *„Модели за ценообразуване и заплащане на дейностите в извънболничната дентална помощ“* , по докторска програма „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, професионално направление 7.1. Медицина с научни ръководители проф. д-р Нина Мусурлиева, дм; проф. Ралица Райчева, дм.

1. Описание на представените документи и материали по конкурса:

Представените документи и материали по конкурса отговарят на Правилника за прилагане Закона за развитие на академичния състав в РБ (ЗРАСРБ), както и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Пловдив.

2. Представяне на докторанта (професионално и академично развитие):

Д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова завършва Факултет по дентална медицина град Пловдив през 1992 г. Започва работа като ординатор през 1996 г. в ОСП-град Карлово. През 1996 г. открива собствена дентална практика в град Пловдив. От 01.04.2022 г. след успешно издържан конкурс е приета за асистент в катедра „Социална медицина и обществено

здраве“, Медицински университет – Пловдив. През 2025 г. придобива специалност обществено дентално здраве.

3. Актуалност на тематиката:

Темата на дисертационния труд е навременна и притежава безспорна практическа значимост за съвременната дентална помощ. Нейната актуалност се определя от необходимостта от преосмисляне на съществуващите механизми за остойностяване и заплащане на денталните дейности, така че те в по-голяма степен да отразяват действителните разходи, вложения професионален труд и качеството на предоставяните услуги. Особено значение има търсенето на по-прозрачен и предвидим подход при формирането на цените, който да отчита интересите както на лекарите по дентална медицина, така и на пациентите. В този смисъл дисертантът разглежда проблема комплексно, като поставя ценообразуването в контекста на организацията и управлението на денталната помощ, икономическата устойчивост на практиките, професионалната мотивация и достъпността на услугите.

Познаване на проблема: Цялостната ми оценка на представения дисертационен труд е положителна. Докторантката показва добро познаване на научната проблематика, умение за самостоятелен и критичен анализ и способност убедително да интерпретира получените резултати. В литературния обзор тя систематизира и анализира съществуващите научни постановки, а при обсъждането на собствените резултати демонстрира способност да ги съпоставя, аргументира и поставя в контекста на поставените изследователски цели и задачи.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и автореферата:

Основната цел на изследването е разработването и емпиричното валидиране на иновативен модел за ценообразуване и заплащане на денталните дейности в извънболничната помощ, който да отчита реалните разходи, качествените характеристики на услугите и очакванията на основните заинтересовани страни – пациенти и дентални лекари. Поставената цел е конкретна, съответства на предмета на дисертационния труд и е последователно реализирана чрез поставените задачи.

Методологично положително следва да бъде оценено включването на две основни групи заинтересовани страни – пациенти и лекари по дентална медицина. По този начин проблемът е анализиран едновременно от позицията на потребителя и на изпълнителя на дентална помощ.

Формулирани са четири изследователски хипотези, насочени към прозрачността на ценообразуването, икономическата адекватност на съществуващите цени, готовността на пациентите да приемат по-висока цена при ясна обосновка и нагласите на денталните лекари към модел, включващ разходно измерение и стимули за качество.

Съществено достойнство на дисертационния труд е, че изследването не приключва с констатиране на проблемите на съществуващата система, а преминава към конструиране на собствен приложен модел. Именно това придава на разработката по-висока научно-приложна стойност. Предложеният подход съчетава разходоориентирани и стойностно-базирани принципи и търси баланс между икономическата устойчивост на денталната практика, качеството на предоставяната помощ и интересите на пациента.

Получените резултати позволяват на автора да приеме формулираните изследователски хипотези и да аргументира необходимостта от промяна в съществуващите механизми. В заключението на дисертацията се подчертава, че паралелното проучване сред пациенти и дентални лекари очертава дефицити, свързани с прозрачността на ценообразуването, покриването на реалните разходи и наличието на стимули за качество, като същевременно показва подкрепа за принципите на предложения модел.

Особено положително оценявам практическата насоченост на разработката. Изведените препоръки не остават на общо декларативно равнище, а са адресирани към конкретни участници в системата – Министерството на здравеопазването, НЗОК, Българския зъболекарски съюз и лекарите по дентална медицина. Сред тях са разработването на национална методика за остойностяване на денталните дейности, периодичното актуализиране на стойностите, разширяването на публично финансираните дейности с акцент върху профилактиката и ранната диагностика, въвеждането на стимули за качество и повишаването на прозрачността при формирането на цените.

Като важен белег на научна коректност следва да се отчете и обстоятелството, че предложеният модел не се представя като окончателно решение, а като концептуална и методологична основа, която подлежи на последващо пилотно тестване, разширено валидиране в реални условия, дигитализация и нормативна адаптация. Това очертава ясна перспектива за продължаване на изследванията и за практическо развитие на постигнатите резултати.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието и основните резултати на дисертационния труд. В него са представени актуалността на разработваната проблематика, целта и задачите на изследването, използваните методи, основните резултати, изводите, препоръките и приносите на дисертационната разработка. Представен е в логична последователност и дава достатъчно ясна представа за проведеното научно изследване и за разработения модел за ценообразуване и заплащане на дейностите в извънболничната дентална помощ. Авторефератът съответства по съдържание и структура на дисертационния труд и представя коректно постигнатите от докторантката научни и научно-приложни резултати.

4. Оценка на публикациите и участията в научни форуми, свързани с темата на дисертацията:

Във връзка с дисертационния труд докторантката представя пет научни публикации, които отразяват основни аспекти и резултати от проведеното изследване. Две от публикациите са в научни списания с импакт фактор, което допълнително свидетелства за научната стойност и разпознаваемост на разработваната проблематика. Представената публикационна активност показва, че д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова изпълнява минималните национални изисквания и съответните наукометрични критерии, регламентирани в Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Пловдив.

Заключение

В заключение считам, че представеният дисертационен труд представлява самостоятелно, задълбочено и методологично обосновано научно изследване с ясно изразена теоретична и научно-приложна значимост. Получените резултати и формулираните приноси показват способността на докторантката да провежда самостоятелна научноизследователска работа, да анализира критично получените данни и да предлага аргументирани решения на актуални проблеми в областта на организацията и икономиката на денталната помощ.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Пловдив.

Въз основа на цялостната положителна оценка на дисертационния труд и постигнатите научни и научно-приложни резултати, убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на д-р Ивелина Тенкова Попова-Сотирова образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, професионално направление 7.1. „Медицина“.

10.10.2026г.

Изготвил рецензията:

Проф. Д-р Бойко Бонев, дм